

АЛГОРИТМ
реалізації змін до Закону України
"Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію"

Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань, пов'язаних із проходженням військової служби під час війни воєнного стану" № 3161-IX від 28.06.2023 внесено зміни до абзацу одинадцятого частини першої статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" щодо уточнення кола осіб, які можуть мати відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації. Зокрема визначено, що на військову службу під час мобілізації не підлягають призову військовозобов'язані, які мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи, за умови, що такі особи з інвалідністю не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати.

Особи з інвалідністю підтверджують свій статус: 1) відновленим посвідченням за результатами медико-соціальної експертної комісії (за формою, затвердженою МОЗ), або 2) пенсійним посвідченням чи 3) посвідченням, що підтверджує призначення соціальної допомоги (відповідно до Законів України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю", "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю" і, в яких зазначено групу та причину інвалідності, або 4) довідки для отримання пенсії особам з інвалідністю, які не мають права на пенсію чи соціальну допомогу, за формою, затвердженою Мінсоцполітики.

У разі наявності у військовозобов'язаного дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю військовозобов'язаний має надати:

1. Оригінали або нотаріально завірені копії документів, що підтверджують родинні зв'язки.
2. Оригінали або нотаріально завірені копії документів, що підтверджують інвалідність такого члена сім'ї.
3. Витяг з реєстру актів цивільного стану щодо відсутності працездатних дітей у особи з інвалідністю.

У разі наявності у військовозобов'язаного батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю військовозобов'язаний має надати:

1. Оригінали або нотаріально завірені копії документів, що підтверджують родинні зв'язки.
2. Оригінали або нотаріально завірені копії документів, що підтверджують інвалідність такого члена сім'ї.

3. Акт встановлення факту здійснення догляду за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), або документів (посвідчення, зони [або]) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд.

Крім того, у разі наявності у військовозобов'язаного батьків із числа осіб з інвалідністю військовозобов'язаний має надати витяг з реєстру актів цивільного стану про відсутність працездатних інших дітей у особи з інвалідністю. У разі наявності у військовозобов'язаного батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю військовозобов'язаний має надати документи, що підтверджують факт відсутності інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати.

Довідково. Акти встановлення факту здійснення обліку складаються на підставі звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд (не рідний), рідного у ш. Акти та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із запитом про здійснення обліку такої особи. У випадку якщо особи з інвалідністю I чи II групи є взятими на облік виключно переміщеною особою звернення із запитом про здійснення догляду подистесь за місцем реєстрації фактичного місця проживання такої виключно переміщеної особи.

Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують допомоги, визначений статтею 51 Конституції України та частинною першою статті 202 Сімейного кодексу України.

Також відповідно до статті 198 Сімейного кодексу України батьки зобов'язані утримувати своїх повнолітніх непрацездатних дочку, сина, які потребують матеріальної допомоги, якщо вони мають таку матеріальну допомогу надати.

Конституція України. Стаття 51 Батьки зобов'язані утримувати дітей, які є непрацездатними. Повнолітні діти зобов'язані підтримувати своїх непрацездатних батьків.

Сімейний кодекс України. Стаття 202. Підстави виключення обов'язку повнолітніх дочка, сина утримувати батьків.

1. Повнолітні дочка, син зобов'язані утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують матеріальної допомоги.

2. Якщо мати, батько були позбавлені батьківських прав і ці права не були поновлені, обов'язок утримувати матір, батька у дочка, сина, щодо яких вони були позбавлені батьківських прав, не виникає.

Крім того, абзац 16 пункту 1 статті 1 Закону України "Про зайнятість населення" визначає поняття "працездатні особи" - це особи віком від 16 років, які проживають на території України і за станом здоров'я здатні до активної трудової діяльності. Щодо із цим, статтею 1 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" визначено, що непрацездатні громадяни - це особи, які досягли встановленого ст. 26 цього Закону пенсійного віку, або особи з інвалідністю, у тому числі особи з інвалідністю, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою трудоспособності відповідно до закону.

Таким чином, якщо військовозобов'язаний має дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи, то у випадку наявності у таких осіб з інвалідністю інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати, не буде мати право на відстрочку від мобілізації відповідно до норм абзацу 11 частини першої статті. 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

Начальник Головного управління персоналу
Генерального штабу Збройних Сил України
генерал-майор

Артем ЛУЧНИКОВ